

BERÄTTELSE ÖVER VERKSAMHETEN VID STIFTELSEN ELEKTRO-AKUSTISK MUSIK
I SVERIGE (EMS)

1(5)

Styrelsen för Stiftelsen EMS får härmed avge berättelse för verksamheten under budgetåret 1986/87.

Allmänt

Den överskuggande frågan när det gäller EMS' framtida verksamhetsformer är den påbudna associeringen med Svenska Rikskonserter (SRK).

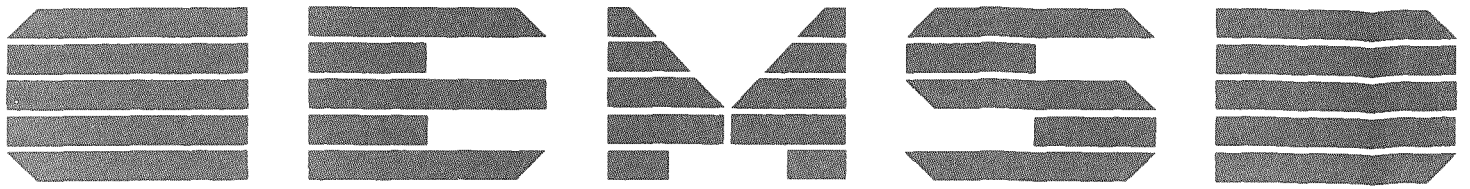
Trots att studiochefen har medverkat i CEMUS' arbetsgrupp II i egenskap av expert - som har till uppgift att bereda bl a EMS-ärendet för CEMUS - har inga förhandlingar kommit till stånd med EMS' styrelse eller med EMS' huvudman Musikaliska Akademien. EMS' styrelse har ställt sig bakom ett förslag utarbetat av studiochefen om hur associeringen bör genomföras. Förslaget sändes över till CEMUS' arbetsgrupp II den 24 mars men har inte behandlats av CEMUS under verksamhetsåret 1986/87. EMS' förslag omfattar följande ståndpunkter.

EMS menar att man skall försöka nå fram till den enklaste och mest ändamålsenliga lösningen på detta spørsmål. De kontakter EMS har haft vid olika tillfällen med utbildningsdepartementet har givit vid handen att skälen bakom EMS' associering till SRK är av ekonomisk natur. Det har sagts att EMS måste få en mer "myndighetsliknande" framtoning för att kunna erhålla en anslagsbehandling som garanterar EMS en mer kontinuerlig kompensation för kostnadsökningar ifråga om löner, hyror, datorservice etc. Därför har man från departementet föreslagit en associering till SRK. Några andra direktiv från departementets sida har inte delgivits EMS.

EMS har tagit fasta på detta faktum. Den enda organisatoriska förändring som bör ske är, enligt EMS' mening, att SRK övertar huvudmannaskapet för EMS från Musikaliska Akademien enligt en enkel procedur som EMS föreslagit CEMUS. Därmed skulle de krav som statsmakterna ställt vara tillgodosedda när det gäller förändringar i EMS' status som institution. EMS förblir en självständig stiftelse med egen styrelse. Förändringen i EMS' ekonomiska status bör innebära en markering och bli en inledning till en ny fas i EMS' utveckling. EMS måste få verka på en ekonomisk nivå, där EMS kan fullfölja sin musikpolitiska målsättning, samt fullgöra sina skyldigheter gentemot musiklivet och tonsättarna på ett godtagbart sätt.

Även under verksamhetsåret 1986/87 dominerade de ekonomiska problemen och EMS blev tvungen att inlämna en extra anslagsframställning i oktober till utbildningsdepartementet om medel för att täcka det beräknade underskottet i driftsbudgeten. EMS' äskande beviljades och 360.000 kronor kunde tillföras driftsbudgeten i november.

Ett ständigt närvarande problem är bristen på investeringsmedel. Under senaste åren har mycket litet kunnat göras på EMS ifråga om investeringar för förnyelse av den tekniska produktionsapparaturen. Två områden har särskilt drabbats, nämligen amatörverksamheten och VAX-datorsystemet. När det gäller amatörverksamheten har kursverksamheten och användandet av den särskilt inrättade amatörstudion minskat kraftigt. I allt väsentligt beror detta på den ålderdomliga och nedslitna utrustningen. Sedan lång tid tillbaka motsvarar amatörstudion inte den tekniska verklighet som idag även amatörer lever under. Denna nedgång i utnyttjandet av amatörstudion kommer inte oväntat, då den elektro-akustiska musiken (EAM) under de senaste åren i hög grad präglats av en dynamisk teknisk utveckling. Denna utveckling är ej enbart ett negativt fenomen, då mycket stora förbättringar har åstadkommit under de senaste fem åren, en utveckling som kraftigt förändrat produktionsvillkoren för tonsättarna till det bättre. Den som ej kan utnyttja dessa framsteg blir dock lätt akterseglad. Den nedgång i intresset, som kan observeras i amatörstudion, kommer antagligen snart att drabba även studio 1. EMS' flerkanalstudio, som i princip har reducerats till en mixningsstudio, på grund av att inga nya tekniska investeringar har kunnat göras där sedan 1980.

Tack vare ett positivt stöd av Statens Kulturråd fick EMS ett särskilt investeringsbidrag om 200.000 kronor för att avhjälpa några av de mest brännande problemen med VAX-dator-systemet. För denna summa inköptes av det statliga företaget TELUB, åtta megabyte CPU-minne och en begagnad diskenhet om 250 megabyte från I C S Oden.

I samband med denna installation, som utfördes av TELUB, har EMS skrivit ett nytt generellt serviceavtal med detta företag gällande VAX-systemets maskinvara. På detta sätt har EMS' datorservicekostnader sänkts med 7%.

Studior och lokaler

PDP-15-systemet är installerat i studio 3 och fungerar tillfredsställande.

Under verksamhetsåret har EMS fått tillgång till den mobila studio för undervisningsändamål som skapats av Rikskonserten (IRK). En överenskommelse har träffats med IRK om att mobilstudions apparatur är inhyst hos EMS när den inte efterfrågas ute bland regionerna. Det har inneburit att EMS kunnat utnyttja mobilstudion till ca 50% av den tillgängliga tiden. Mobilstudion har temporärt varit uppsatt i studio 2.

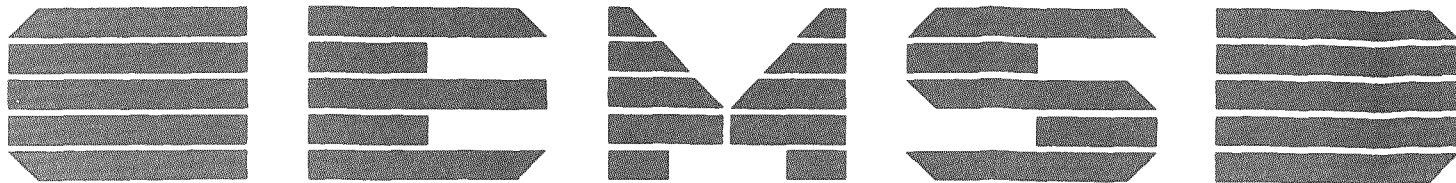
Det har varit särskilt värdefullt för EMS att ha haft tillgång till denna utrustning, då den har kunnat användas i undervisningen av de blivande yrkesinriktade EAM-komponisterna. Några förbättringar i övriga studior och terminalrum har ej kunnat genomföras p g a medelsbrist.

Samarbetsprojekt och resor

EMS har deltagit i flera samarbetsprojekt. En inbjudan från festivalen för nutida musik i Warszawa, den s k "Warszawahösten", resulterade i att studiochefen i slutet av september presenterade en konsert med svensk EAM under denna festival. Konserten, som var mycket välbesökt, kunde genomföras med stöd från Föreningen Svenska Tonsättare och Rikskonserten.

Under perioden oktober-november gick ett ambitiöst upplagt kulturprojekt av stapeln i Berlin under samlingsnamnet "Schweden besucht Berlin". EMS engagerades som programkonsult för den elektro-akustiska musiken. Studiochefen utarbetade ett program med svensk EAM för en weekendfestival den 30 okt - 1 nov inom ramen för nämnda projekt. Huvudansvariga för denna manifestation var Svenska Institutet och Svenska Ambassaden med produktionsassistans av Rikskonserten. Lokalansvarig i Berlin för weekendfestivalen var Folkmar Hein vid Technische Universität (TU) i Västberlin. I weekendfestivalens kölvatten arrangerades ett 2 dagars symposium om datormusik som ett särskilt samarbetsprojekt mellan EMS och TU. Tonsättarna Peter Lundén, Paul Pignon, Bo Rydeberg och Tamas Ungvary träffade sina kollegor i Berlin för dryftande av olika frågor om datormusik. I samband med symposiet arrangerade TU en konsert med svensk datormusik.

Den 20-24 oktober arrangerades den tolfte internationella konferensen för datormusik i Haag i Holland. EMS' representerades av studiochefen och Tamas Ungvary. Konferensen var mycket väl organiserad av de holländska värdarna och var informativ och musikaliskt innehållsrik. Det är av största vikt för EMS att kunna deltaga i dylika sammanhang, då viktig information om trender ur teknisk och musikalisk synpunkt kan komma EMS till del, dessutom knyts många betydelsefulla personkontakter. Studiochefen kombinerade konferensen med ett tvådagars besök i Amsterdam, där STEIM arrangerade en liten "förövning" till den stora konferensen i Haag. STEIM är en organisation som liknar Fylkingen, men är helt specialiserad på live EAM med en särskild tyngdpunkt på mikrodatorsystem.

Alltsedan starten har EMS tillsammans med Rikskonserter och Skinnskattebergs kommun ingått i organisations- och programkommittén för Skinnskattebergsfestivalen för elektro-akustisk musik. Årets festival, som ägde rum den 29-31 maj, blev konstnärligt mycket lyckad, trots att vädrets makter inte stod festivalarrangörerna bi. Planeringsarbetet för festivalen var som tidigare utsträckt över hela verksamhetsåret.

Omedelbart efter Skinnskattebergsfestivalen reste studiochefen till Belgrad för att presentera två konserter med svensk EAM. Studenternas kulturcenter i Belgrad stod för inbjudan och gästspelet kunde genomföras med stöd från Svenska Institutet och Ambassaden i Belgrad. Studenternas kulturcentrum har under många år svarat för presentationen av EAM i Belgrad och de två konserter som studiochefen presenterade ingick i en festival för minidatorer och musik.

Verksamhetsårets resor avslutades med att studiochefen besökte den sjuttonde festivalen för experimentell musik i Bourges. Tack vare ett resebidrag från Sveriges Riksradio (SRR) var detta möjligt. Studiochefen var inbjuden att som SRR:s representant delta i juryn för den femtonde internationella tävlingen för EAM som arrangerades av GMEB, d v s Groupe Musique Experimentale de Bourges. Studiochefen tillhör veteranerna bland jurymedlemmarna då han deltagit i nio av dessa femton tävlingar. Tävlingen har expanderat våldsamt under de senaste åren. I årets tävling deltog 248 tonsättare från 36 länder. Antalet insända verk var 273 stycken.

Det säger sig självt att denna omfattning kräver en ganska mödosam arbetsinsats från jurymedlemmarna. Även i år fick EMS-verk en framskjuten placering. Kin Dyett från Nya Zeeland vann programmusikklassen med sitt verk "Wall paper music" helt producerad vid EMS och Tamas Ungvary fick ett hedersamt omnämnande för sitt stycke "Gipsy childrens' dance with Ili Fourier" i den hårda konkurrensen i klassen för "Musique Electro-acoustique".

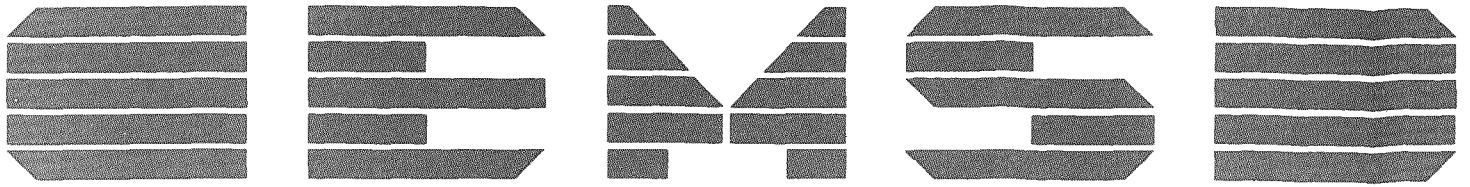
Juryarbetet pågår under Bourgesfestivalens första dagar. Senare under festivalen sammanträder ICEM:s årliga generalförsamling. Studiochefen, som är en av ICEM:s stiftare, ingår i ICEM:s styrelse i egenskap av dess kassör. Både styrelsen och generalförsamlingen möts under två dagar. Varje sektion redogör för sina aktiviteter under det gångna året. Norge blev bl a antaget som ny medlem och ICEM omfattar nu fjorton nationella sektioner.

Svensk EAM var även nu väl representerat under festivalen. Verk av Christer Lindwall, Per-Olof Hellström, Tamas Ungvary, Jan W. Morthenson, Tommy Zwedberg m fl framfördes under den tolv dagar långa festivalen. Efter festivalens slut passade studiochefen på att besöka ett antal studior i södra Frankrike. Syftet var att söka nå ett intimare samarbete mellan EMS och dessa studior som alla bedriver konsertverksamhet.

Första anhalt var GMVL, Groupe de Musique Vivante de Lyon. GMVL driver en mindre produktionsstudio och har en regelbunden konsertverksamhet medelst sin egen "acousmonium" d v s högtalarorkester. Man var definitivt intresserad av ett utbyte av verk. Så var även fallet med GMEB, Groupe de Musique Experimental de Marseille. Det mest betydande centret i södra Frankrike är CIRM i Nice. CIRM står för Centre International de Recherche Musicale. CIRM består av ett antal välutrustade studior belägna mitt i Nice centrum. Man arrangerar också årligen en av Frankrikes mest betydande festivaler för ny musik med namnet MANCA - Musique Actuelles Nice Cote d'Azur. Festivalen är nu Frankrikes största för ny musik när det gäller antalet konserter och den tredje om man ser till budgeten. Man är intresserad av att arrangera en svensk konsert för 1989 års festival.

Kursverksamhet

EMS' mångåriga och fruktbärande samarbete med Kursverksamheten vid Stockholms Universitet (KV) fortsatte även under detta verksamhetsår. En kurs för amatörer genomfördes i studio 4. För tredje gången startade EMS och KV gemensamt en utbildning för personer som vill få en mer yrkesinriktad utbildning i EAM komposition. Tidigare omgångar har givit lyckade resultat, då flera begåvade och aktiva EAM-komponister på detta sätt kommit fram. Studierna bedrivs på heltid och tar ett helt läsår i anspråk.

Åtta elever blev antagna efter att ha lämnat in ett arbetsprov. Denna utbildning är särskilt betydelsefull då någon motsvarighet inte existerar någon annanstans i Norden. Huvudlärare har varit Jan W. Morthenson, Rolf Enström, Johan Sundberg och Lars-Gunnar Bodin. Andra biträdande lärare har varit Bill Brunson, Tamas Ungvary och Göran Svensson. Utbildningen avslutades med att eleverna genomförde ett särskilt kompositionsprojekt, där de skrev musik för klarinett och band. Klarinettisten Stefan Harg från Musikhögskolan i Stockholm engagerades för att framföra de olika styckena under ett särskilt seminarium.

Seminarier

Fyra seminarier med gästande utländska tonsättare arrangerades under verksamhetsåret. Serien inleddes den 17 oktober med att den i Italien verksamme James Dashow talade över ämnet "Spectra as chords". Den amerikanske tonsättaren Charles Dodge, en av förgrundsgestalterna inom datormusiken, behandlade den 27 november sina "Recent works involving use of computer synthesis by analysis and computer aided composition". Den 16 december var det Paul Dolden's tur att analysera sina båda verk "Melting voice through mazes running" och "Veils". Det sistnämnda ett prisvinnande verk i 1985 års EAM-tävling i Bourges. Dolden, som har studerat för Barry Truax i Vancouver, är en av de mest intressanta unga kanadensiska EAM-komponisterna. Seminarieriet avslutades med att G.M. Koenig framträdde. Koenig blev intervjuad av en expertpanel bestående av Sten Hanson, Paul Pignon och Tamas Ungvary. Koenig är en av pionjärerna inom den elektroniska musiken och startade sin karriär i Kölnstudion i början av 50-talet. Från mitten av 60-talet och hela 70-talet var Koenig konstnärlig ledare för Institut för Sonologie vid Utrechts Universitet, en av de ledande studiorna i världen. Särskilt med tanke på EMS' elever var detta ett viktigt seminarium.

Utvecklingsarbete

Trots att EMS inte förfogar över några egna medel för utvecklingsarbete har sådan verksamhet kunnat bedrivas. Tonsättaren och fysikern Paul Pignon har haft ett flerårigt stipendium från Svenska Institutet, vilket har resulterat i ett stort programsystem för transformering och bearbetning av inspelat klangmaterial med hjälp av VAX-datorsystemet. Programpaketet rubriceras GFFT, Giant Fast Fourier Transform. Genom ett vänligt tillmötesgående av Musikaliska Akademien kan Paul Pignon och Peter Lundén fortsätta sina studier inom sina respektive områden. Lundén arbetar inom sektorn för överordnande kompositionsprogram. Båda genomförde en studieresa till IRCAM i Paris under våren 1987.

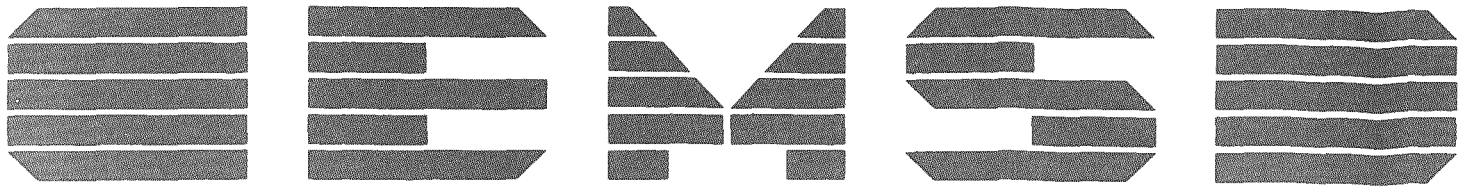
Sedan januari arbetar också den österrikiske tonsättaren och ingenjören Mathias Fuchs med utvecklingsprojekt vid EMS. Detta har möjliggjorts tack vare ett stipendium från österrikiska staten för ett år. Fuchs har bl a, tillsammans med Tamas Ungvary, utvecklat ett program för att överföra VAX-systemets output i s k "pianorollnotation" som gör det möjligt att på ett enkelt sätt grafiskt ange tonhöjder och tidslängder hos de musikaliska strukturer som genereras av datorn. Fuchs har också börjat arbeta på att utveckla program för HP-systemet, d v s EMS' realtidssystem.

Tamas Ungvary har arbetat med följande utvecklingsprojekt:

Intermedial Information Processing System (musik och dans) under namnet "NUNTIUS". Ävenså pågår ett utvecklingsarbete för en ny typ av partitur för elektro-akustisk musik.

Personal

Den 31 oktober 1986 avgick Ulla Ekelund från posten som EMS' kamrer för att till fulla njuta sitt otium som pensionär. Som hennes efterträdare anställdes Lillemor Ohlin.

Utländska tonsättare

Det utländska intresset för EMS är glädjande nog högt. EMS har nästan ständigt någon eller några utländska tonsättare verksamma i sina studior. Tyvärr har inte EMS några egna ekonomiska resurser att ta emot gästande tonsättare och tyvärr tycks Svenska Institutets resurser att stödja denna verksamhet ha minskat under året, vilket medfört att ett färre antal utländska tonsättare har gästat EMS. under 1986/87. Dessa är följande:

Michael Clarke	England	Wlodzimierz Kotonski	Polen
Paul Dolden	Kanada	Andrew Bentley	England
Charles Dodge	USA	Mathias Fuchs	Österrike
Philippe Jubard	Frankrike	Björn Sjöholt	Norge
Peer Landa	Norge	Ryszard Szeremeta	Polen

Studiorna

Under 1986/87 har studio 1 använts minst 5.994 timmar av följande tonsättare:

Magnus Alexandersson	Philippe Jubard (Frankrike)	Kent Tankred
Anders Blomqvist	Peer Landa (Norge)	Tamas Ungvary
Lars-Gunnar Bodin	Jörgen Lind	Tommy Zwedberg
Michael Clarke, (England)	Christer Lindwall	Lars Åkerlund
Ilja Cmiral	Åke Parmerud	Thomas Hammar
Paul Dolden, (Kanada)	Paul Pignon	Jens Hedman
Rolf Enström	Akos Rózmán	Folke Rabe
Ragnar Grippe	Bo Rydberg	EMS internt, undervisning,
Sten-Olof Hellström	Peter Schuback	service m m

Amatörstudion, studio 4, har under verksamhetsåret 1986/87 använts 2.535 timmar av följande personer förutom EMS internt och KV.

Anders Ahl	Lars Hård	John Nyman
Mats Arborélius	Jan Isenberg	Per Paulsson
Jonas Askwall	Thomas Johansson	Tord Pettersson
Johannes Bergmark	Erik-Mikael Karlsson	Ingemar Rask
Thomas Dahlhjelm	Erik Kling	Karin von Rettig
Josef Doukkali	Jesper Krantz	Håkan Sandélius
Petrus Enbom	Peer Landa	Camilla Sellergren
Kjell Erlandsson	Björn Lantz	Freddi Söderling
Magnus Frenning	Fredrik Landergren	Pål Török
John Gordon	Mats Lodin	Tamas Ungvary
Bo Halén	Staffan Mossige-Norheim	Dag Werle
Thomas Hammar	Jan Nilsson	Thomas Bjelkeborn
Conny Hedblom	Peter Nilsson	Jonas Broberg
Jens Hedman	Göran Nygren	Mats Burman

VAX-systemet (terminalrummen och studio 2) har under året använts 12.864 timmar av följande personer varav EMS internt har utnyttjat 4.245 timmar.

Magnus Alexandersson	Rolf Enström	Erik Nyberg
Andrew Bentley	Magnus Fredriksson	Åke Parmerud
Thomas Bjelkeborn	Magnus Frenning	Paul Pignon
Anders Blomqvist	Mathias Fuchs	Bo Rydberg
Christian Bock	Sten-Olof Hellström	Björn Sjöholt
Jonas Broberg	Wlodzimierz Kotonski	Per-Olov Strömberg (EMS)
Bill Brunson	Peer Landa	Göran Svensson (EMS)
Michael Clarke	Jörgen Lind	Ryszard Szeremeta
Charles Dodge	Christer Lindwall	Freddi Söderling
Paul Dolden	Peter Lundén	Tamas Ungvary (EMS)